

Naša Moč

Glasiło slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 45.

V Ljubljani, 5. oktobra 1917.

Leto XII.

Čudovite vožnje nemške ladje »Möve«, ki je bila na morjih strah sovražnikov, je od petka do ponedeljka videti v »Kino Central«.

Profesor dr. J. Janežič:

Potreba dobre krščanske organizacije.

(Dalje)

Poglejmo zdaj nekoliko nazaj v zgodovino preteklih let na Francoskem, Italijanskem, Portugalskem, Meksiki, Rusiji in videli bomo, da je Katarina jasno gledala v prihodnost. Kjer imajo prostozidarji in prostomislci v rokah vladno moč, povsod vidimo, da so v boju s katoliško cerkvijo, katero stiskajo in preganjajo na vse mogoče načine.

Pri tem boju trpi vsa dežela, ljudstvo nosi breme tega boja in gabi se mu ta neprestana krivična gonja, pa ne more si pomagati; kobilice so dobro organizirane, imajo moč v rokah in jo na široko uporabljajo v svojo korist. Najizdatnejše sredstvo ohraniti si moč jim daje tisk in časopisi, ki so do tri četrtinke v njihovi grdi službi. Ljudstvo je od teh časnikov odvisno, bere jih, skoro mora jih brati, pritiska terorizem od zgoraj. Posameznik se ne more ustavljati, pogazijo ga, če ne plava z reke. Po tem slabem časopisju in sploh tisku se duševno obzorje množice zastruplja, dim zavlada na obzorju, nevolja, nervoznost, želja po maščevanju, po boju.

Pravi sovražnik ljudske sreče so v resnici te peklenke kobilice, ki imajo koristi od te gonje. Kar izsesajo in izžmejo iz ljudi, to je njihov plen, ki ga hlastno požirajo, saj imajo zobe kot levi in varno spravljajo, saj imajo oklope kot železne.

Splošna beda in nevolja vlada med ljudstvom, radi bi se ustavili, maščevali, pa ne morejo se tam, kjer tiči vir ljudske nesreče, ker tem kobilicam ne pridejo do živega. Vendar je nevarnost, da ta gnjev izbruhne, velika, zato previdno skuša ta peklenka organizacija odpeljati povodenj hudour-

nika od sebe proč drugam — proti katoliški cerkvi in duhovnikom in redovom. Njihovi časopisi neprestano pišejo in sumničijo cerkev in njihovo delo, da jo spravijo pri ljudstvu v slabo ime in jo tako izpostavljajo za predmet sovražstva in maščevanja.

En tak zgled imamo zdaj pred seboj. Vojska, ta je res hudo breme za ljudstvo sploh, zlasti za manj premožne ljudi. Kdo je kriv, da tlači ta nadloga ljudstvo? Odgovor na to je dan od raznih strani, ki so zmožne spoznati te vzroke in pogumne zadosti na glas jih povedati. Kaj nam povedo ti vesčaki in modrijani?

Nobeden teh diplomatov in politikov ni našel vzroka te vojske v delovanju katoliške cerkve, ampak prave vzroke in začetnike vojske nam kažejo vse kje drugod, in vendar so pri nas in drugod hudobni ljudje, ki kar naravnost in trdno govore in tožijo: fari se krivi vojske. Če jih vprašam, s čim in kako so to napravili, ne vedo kaj odgovoriti, vendar ostanejo pri svoji trditvi, jo ženejo naprej, najdejo povsod poslušnih ušes, ki jo verjamejo in naprej širijo.

Ko bi prišlo pri nas do revolucije, in ko bi ti elementi prišli do oblasti, ali menite, da jo ne bodo porabili v smislu in v smeri svojih obtožb in obrekovanj. In če bi vstala pri nas taka borba zoper cerkev in duhovščino, ali menite, da bo naše ljudstvo bolj odločno branilo cerkev in njene pravice, kakor so to storili Francozi in Portugalci? — Ni verjetno. Ljudstvo je že dovolj pokvarjeno in zaslepljeno.

Enak proces se vrši pri ljudeh, ko se jim nakladajo in iztrgavajo razna vojna bremena. Vse organizacije ima v rokah uradništvo, kjer ni nobenega duhovnika. Uradništvo seveda ni moglo samo izvesti tega ogromnega dela, zato so se razni višji uradniki in svetovalci obrnili na druge ljudi, ki naj bi jim prišli na pomoč.

Glavna reč se je vršila na Dunaju, kjer so postavili mnogovrstnih central za vse potrebne stroke vojne dobave. Ti visoki uradniki so ravnali pred vsem v političkem tiru. Na Dunaju se je bilo bati pred vsem nemirov od strani nižjih slojev, ki so organizirani v socijalni demokraciji; zato je bilo

politične glavarje socialistov pritegniti v to akcijo, ki bodo že potem skrbeli po svojih listih in agentih da bo molčal proletariat, četudi bo slabo postrežen. To se je obneslo. Socialisti so sprejeli nalogo sodelovanja pri vojnih centralah; pa so dela izročili naprej vojnim trgovcem judom, svojim zaveznikom. Vsa uprava je v rokah te družbe uradnik - socialist - jud. Nihče ni zadovoljen z rezultati te centralne uprave. Razni ukrepi in ukazi prihajajo na dan. Vse je zbegano in čaka v strahu konca. Pomoči ni od nikoder.

En zanimiv pojav pa se zopet kaže tudi v tej reči: tisti skrivni krogi skušajo odgovorno delati duhovščino za razne težave, ki se porajajo; seveda brez vzroka, vendar ljudje poslušajo in ohranijo v spominu. Ob svojem času bo rodilo sad.

Torej je stvar taka, da so te peklenke kobilice že na delu, dobro organizirane, trdno zavarovane. Vojno breme je že samo po sebi težko, a pikanje teh kobilic ga dela še mnogo težjega. Vse toži in tarna, a pomagati si ne more. Kobilice imajo svoj čas, ko živijo in škodo delajo, človek pa trpi in molči!

Apokalipsa pravi: Ljudje bodo iskali smrti, pa bo bežala pred njimi. To je znamenje hude stiske in nadloge, če si človek želi smrti, ker ne more več prenašati križev življenja. Kako je dandanes pri nas? Toži in vzdihuje vse čez slabe čase. Marsikaterega tudi pobere smrt, vendar prav tako hudo še ni, da bi si vsi ljudje sploh želeli smrti; postaja pa to breme dan na dan težje in ni izključeno, da še dočakamo najhujših reči. Kaj torej storiti? Odgovor na to naj bo dobra krščanska organizacija. To je gotovo prvi in naravni pomoček zoper ono hudobno, peklenko organizacijo kobilic. Vrh tega pa moramo iskati pomoči pri Bogu, ki nam nudi močnih nadnaravnih sredstev v boju zoper peklenke moči. Oboje pa, naravno in čeznaravno, je treba lepo združiti in spojit, da nam tako zagotovi popoln uspeh in odločno zmago. To nam kaže tudi č. Katarinec Emerih v svojih videnjih.

(Dalje.)

Delo dobrodelnosti.

Na smrtni dan apostola krščanskega usmiljenja sv. Vincencija Pavljanskega so v Ljubljani zborovale naše karitativne organizacije: Vincencijeva družba, Patronat za mladino in Dobrodelnost. V cerkvi Srca Jezusovega je daroval sv. mašo prevzvišeni gosp. knezoškof dr. Jeglič, nato pa je svetnik Jan. Kalan govoril o ljubezni do bližnjega in opozoril na razne panoge karitativnega dela, ki so deloma šele v povojih ali pa še nenačete.

Po sv. opravi se je napolnila dvorana v »Rokodelskem domu«. Predsedoval je stolni kanonik dr. Gruden, podpredsednika sta bila prof. Berbuč in okrajni šolski nadzornik Gabršek. Zborovanja so se udeležili knezoškof dr. Jeglič, ki je bil celi dan pri shodu, deželni predsednik grof Attems, podžupan in deželni odbornik dr. Karel Triller.

Predsednik dr. Gruden je pozdravil dostojanstvenike in vse navzoče ter se v otvoritvenem govoru posebno obračal na duhovnike, da naj sedaj z vnmemo označujejo evangelij pomoči in dejanske ljubezni do bližnjega. S toplimi besedami je pozdravil obilo zastopane ženske, ki so v posebni meri poklicane h karitativnemu delu, ker imajo srce. Žensko srce je že veliko dobrega storilo v Ljubljani, poleg gmotnih dobrot je prineslo tudi ljubezen do bližnjega. Vse ženstvo naj se strne v veliko armado za dobra dela. Pri svojih akcijah pa posebno potrebujemo mož in fantov. Napačen bi bil predsodek, da karitativno delo ni primerno moškemu.

Nato je dr. Fran Jež govoril o

»Miru in ljubezni — največji dobroti«.

Že četrto leto vpijejo milijoni trpečega človeštva po miru in ljubezni. Ta klic prodira in krepi ga posebno krvava bilanca svetovne vojne. Resen angleški list računa: v vojni je nad 50 milijonov moških, padlo jih je okoli 10 milijonov; zraven pridejo še 4 milijoni porodov, ki so izostali;

ranjenih je bilo 23 milijonov, med temi je 12 milijonov trajnih invalidov, vojnih ujetnikov je 5 milijonov. Vojnih stroškov je 516 milijard, samo naša država jih ima okoli 60. Klic po miru in ljubezni je tudi na Slovenskem vsak dan silnejši. Tudi pri nas moramo vzeti to geslo in se združiti vsi, ki hočemo zdraviti vojne rane. Odpri-mo ljudstvu in sebi oči za te grozovite posledice vojne. Slovenski narod se mora zavedati, da mu je sedaj socialno-karitativno delo prva in najvažnejša skupna naloga. Iz našega naroda mora izginiti strankarstvo, sovraštvo, sirovost in medsebojna sovražnost, ki je doslej dostikrat zavrgla tudi plemenite ideje, če so prišle iz nasprotnih vrst. Zdravljenje socialne bede mora biti tisti zlati most, ki nas zopet medsebojno zbliža. Ali pa bo tako majhen narod zmožni rešiti te velike naloge? Ohranimo vero v svoj narod, držimo se pravičnosti in vse bo zmagala — ljubezen.

Misijonar dr. Alojzij Zdešar je govoril o

»Nravni propadlosti in sredstvih zoper njo.«

Z velikim odobravanjem so bile sprejete govornikove resolucije, ki se glase:

1. Vsa naša karitativna organizacija naj se osnuje na najširši podlagi. Merilo ji bodi le širjava in daljava, širokost in visokost, veličina in globina — bede. V ta namen naj pritegne k skupnemu delovanju duhovščino in lajke in med temi zlasti vse tiste poklice, ki so posebno v tesnem stiku z ljudstvom, n. pr. učiteljstvo, sodišča, zdravnike. V svoj delokrog vzemi vsa karitativna vprašanja.

2. Karitativna organizacija pozdravlja hvaležno in z veseljem že započeto akcijo naših poslancev za ohranitev verskih in npravstvenih dobrin naših vojakov in jih zajedno prosi, da delajo z vsemi silami na to, da se doseže čimpreje korenito izboljšanje žalostnih verskih in npravstvenih razmer med vojaštvom in da se s primernimi postavami prepreči grozeča spolna nevarnost.

3. Zasnuje naj se po vzoru drugih na-

rodov tudi pri nas organizacija za boj proti prostituciji in nenravnosti sploh

4. Šolske oblasti se naprošajo, naj posvečujejo pri vzgoji mladine, zlasti srednješolske, svojo posebno pozornost npravstvenemu vprašanju, posebno nevarnosti, ki ji preti od alkoholizma in pohotnosti.

G. Kocmur povdarja, da so javne oblasti v prvi vrsti poklicane v boj zoper nenravnost. Toda naša zakonodaja ne ščiti čuta npravnosti. Glavarstva ne podpirajo občin, ljudstvo samo bi marsikaj storilo, pa se ima bati kazenskih paragrafov o »predolgih jezikih«. Gledati moramo, da izboljšamo zakonodajo, pri javnih oblastih zbudimo misel za to in zatre-mo pohujšljive inserate in reklamo.

Presvetli knezoškof poudarja, da so se naše organizacije oziroma njih člani, Orli, Marijine družbenke in drugi v npravnem oziru v teh velikih, cela leta trajajočih poskušnjah jako dobro obnesli. Bila je res sreča, da smo v pravem času ustanovili Marijine družbe. Te so poklicane tudi v bodoče, da po posameznih župnijah vodijo delo zoper nenravnost. — Meseca novembra bodo škofovske konference na Dunaju. Pri teh je na dnevnem redu tudi točka: javna npravnost.

Konzist. svetnik Kalan naznani, da bomo poskusili s tako organizacijo in pozivom k pristopu. Opozarja, da se odlok v varstvo doraščajoče mladine premalo izpolnjuje, zato prosi deželnega predsednika, da primerno vpliva na podrejene organe.

Deželnosodni svetnik Milčinski je govoril o

Vojni in mladini.

Glavne misli so bile: Sila je dvomljivo vzgojno sredstvo; ker naj vladata svet pamet in srce, je bila dopustna le v skrajnem slučaju silobrana. Kdor ne veruje katekizmu, naj veruje kazenskemu zakonu.

Prehaja na vpliv vojne sile posebe in sicer zlasti za mladino konstatira, da bo mogla šele prihodnost pokazati, ali je imela vojna na njo kaj ugodnih vplivov ter

H. Conscience:

Revni plemenitaš.

Proti usodi se je krepila in se pripravljala srčno na boj proti nesreči in proti sramoti, ko se je pripeljala stara kočija na Grinzelovo. Pri vratih je še zapazila, da leži oče v nezavesti s sklonjeno glavo v vozu, obraz je bil smrtno blede.

Globoko ginjena ne more izpregovoriti besede. Molči, ko gre oče v hišo, kjer se bo najbrže zopet skril v najskrivnejšo sobo.

Komaj stoji nekaj časa pri vratih, ji zardečita čelo in lica; iz njenih solznih, črnih oči šviga plamen trdnega sklepa. Hiti v hišo rekoč:

»Naj me li spoštovanje še dalje zadržuje? Naj li dopustim, da moj oče umrje? Ne, ne! Vse hočem znati, iztrgati hočem strašnega črva, ki mi kljuje srce; rešim ga, ker ga ljubim!«

Hitro gre, ne da se ozre kam, skozi dve ali tri sobe; živahno odpre vrata zadnje sobe, kjer sedi oče: glavo naslanja z rokama, iz oči mu lilejo tihe solze.

Lenora gre v solzah k njemu, pade predenj in zakliče s sklenjenima rokama proseč:

»Usmili se me, ljubi oče! Na kolenih te prosim, povej mi, kaj da te žalosti. Povej mi, kakšna je tvoja žalost. V moje naročje oče! Kljubujva vsemu!«

Oče in hči sta se objela. Molčala sta ginjena nekaj časa. Plemič je bil še bolj razburjen kakor hči. Utopljen v solze je rekel:

»Tvoja kri pomladije moje srce; novo življenje mi plove v žilah! Res, kriv sem, Lenora, ker ti nisem vsega povedal. A zdaj je prišel tisti trenutek, ko ti moram vse povedati!«

Hči, ki jo je zelo razveselil očetov smehljaj, mu je sladko rekla:

»O, ljubi oče, povej mi vse, kar te teži. Boš videl, kako se ti bo olajšalo srce, ko mi boš vse povedal.«

Plemič je sešel hčerki v roko in ji je slovesno odgovoril:

»Dobro, prevzemi tudi ti del mojega trpljenja. Pomačaj mi nositi moj križ. Ničesar ti ne prikrijem. Kar ti moram povedati, je žalostna povest. A ne boj se, gre

le za trpljenje tvojega očeta. Izvedela boš, zakaj je gospod Denecker tako kruto postopal z nama.«

Izpustil je roko svoje hčerke, ne da bi bil gledal drugam. Mirno je nato pripovedoval:

»Majhna si še bila, Lenora, ljubka in sladka, kakor zdaj, veselje in sreča tvoje matere. Mirno smo bivali na skromnem posestvu naših očetov. Ker smo varčno gospodarili, smo z dohodki posestva častno živeli, kakor to zahtevata naše ime in naš stan.

Imel sem mlajšega brata; dobrega srca je bil, plemenit, toda lahkomisljen. Stanoval je v mestu. Oženil se je s plemkinjo, ki ni bila bogatejša od njega. Ne vem, če ga je ona zapeljala, ker je ljubila razkošje. Dovolj, na borzi je igral. Ne umevaš, kaj da to pomeni? Gre za igro, ki lahko pridobiš v trenutku milijone, a ki te tudi lahko v trenutku spravi v največjo bedo. Ta igra lahko vrže dotičnika, naj gre že za milijonarja ali za plemiča, liki čarovniška palica na beraško palico.

navaja vzgled, kako se je izkazal v enem slučaju navidezno dober vpliv vojne na mladega človeka kot laž. Ugodni vpliv na mladino glede požrtvovalnosti, varčnosti in skromnosti pa se bo moral šele pokazati. Zli vpliv vojne na mladino pa se nam jasno kaže že danes v prav obilni meri. Prva, poglavitna in najmerodajnejša vzgoja v rodbinskem krogu je v preminelih slučajih onemogočena, ker je vojna vzela deci očetov poduk in očetov strah ter se mati vsled borbe za kruh ne utegne toliko pečati z deco. Vojna je nadalje zaprla šole, ali pa poduk vsaj skrčila. Tudi ta skromni poduk, ki je ostal, je negotov, ker deca nima časa, ker mora stati in čakati na mleko, na sladkor, krompir itd. in ker prihaja v šolo lačna. Brez prehrane pa ni vzgoje. Telesna beda ovira vzgojo in je hkratu močen vir zločinstvu. Vojna je vrhu tega pa prinesla strahu in groze, ne samo onim, ki so vsled vojnih dogodkov morali zapustiti domove, marveč tudi nam za bojnim poljem. Strah pred eksplozijami in sovražnimi letali je storil mladino v obilni meri nedovzetno za poduk. Vojna je seznanila mladino z neusmiljenim divjanjem človeka zoper človeka in mlade duše so se privadile tem dojmom kot vsakdanjim pojavom brez važnosti. Lahko živje, koristolovstvo, oderuštvo, nepoštenje, vse se je odprlo mladini. Beda in pohujšanje obdajata mladino, vzgojni vpliv pa se vedno manjša, zato je naravno, da se je zanikrnost med mladino sila razpasla. Način pokvarjenosti je isti, toda obseg je večji. Tako zlasti pri tatvinah. Mladina navzlic velikemu pomanjkanju navadno ne krade iz bede, marveč iz zanikrnosti. V mestu se združuje tatinska mladina v klope ter postopa pogosto prav predrzno.

Take pokvarjene klope ne kradejo le po hišah, posečajo tudi prodajalne ter vprizarjajo v njih pogosto prav rafinirane prizore, da preslepe prodajalca in odvrnejo njegovo pozornost. Tudi rope in celo umore izvrše taki fantini, kar nam pričajo dan na dan slučaji, o katerih beremo v časopisih. Nov pojav mladinske zanikrnosti pa je uhajanje k vojakom. Zlasti začetkom vojne se je pogosto dogajalo tudi v našem mestu, da so se pridružili dečki odhajajočim vojakom, da so se potem v vojaški uniformi, včasih celo kot šarži potikali po svetu, prihajali v bolnišnice in sleparili ljudi. Tudi se je zgodilo, da so pristopili taki mladiči strelcem ter so to pogosto dosegli z lažmi in potvorjenimi podpisi. Predavatelj opiše nekaj takih slučajev.

Iz statističnih podatkov navajamo: L. 1913., torej pred vojno, je bilo na ljubljanskem deželnem sodišču obsojenih 64 mladostnih oseb od 10—18 let, leta 1914. je to število naraslo na 71, leta 1915. na 79 in leta 1916. na 101; pri okrajnem odišču so te številke rasle od 86 na 145, 165 in 190. V Meidlingu so poskočili delikti mladostnih takoj prvo leto vojne od 132 na 590. Pri graški policiji se je posebni oddelek za mladostne pečal leta 1914. s 3158 slučaji, leta 1915. pa že s 4755. Še bolj žalostni so izkazi iz Berlina.

Končno je morala tudi uradna javnost priznati resnost te prikazni, dasiravno je izpočetka ni hotela uvidevati. Deželna predsedstva, oziroma namestništva pa so pričela lani izdajati ukaze za varstvo do-

raščajooe mladine, za Kranjsko 20. septembra 1916. Ustanovila so se dnevna zavetišča, ki naj umaknejo šol. mladino pogubnemu vplivu ceste. Začeli so se tečaji za izobrazbo skrbnic. Prišla je amnestija za manjše pregrehe mladostnikov in letos so se dala sodiščem celo na razpolago znatna denarna sredstva, da se ogrožena ali zanemarjena mladina ne rešuje le na papirju, ampak se ji res lahko nudi boljša vzgoja v poštenu zasebni oskrbi, v zavodih ali v poboljševalnicah. Sedaj se nam obetajo še trije, za vzgojo ogrožene in zanemarjene mladine velevažni zakoni, o mladinskem kazenskem pravu, o oskrbstveni vzgoji in o izbrisu kazni ter bodo te predloge brez vsakega dvoma sprejete. S temi zakoni bo odpravljena neusmiljena nedоследnost, da smo zanemarjeni mladini dostikrat brez njene lastne krivde, dajali mesto vzgoje — kazni, mesto šole — ječo. Ti zakoni bodo ustvarili trdno podlago za vse nadaljno delo. Dasi je vse to hvale vredno, ne more še biti uspeha, ker ni ljudi, ki bi nadzirali in izsilili upoštevanje vseh ukazov, pa tudi vzgajališč ni. Imeli smo salezijanski zavod na Rakovniku, vzelo ga je vojaštvo in šele jeseni 1916 so se prostori deloma vrnili svojemu namenu. Podobno je drugod. Priznavamo z vso hvaležnostjo delo naše vojske, razumemo, da so vojni oziri prvi ter se brez ugovora klanjamo tem zahtevam, vemo pa tudi, da je za resnično uspešno delo v prid naše uboge mladine poleg zakonov, gmotnih sredstev, vzgledno urejenih zavodov treba še nekaj, — to je mir, sicer ostane vse naše delo le potrebna, toda nezadostna krparija. Vojna sreča je danes na naši strani, a dan na dan izgublamo bitke doma na telesnem in duševnem zdravju prebivalstva in zlasti mladine. Tako je tudi pri sovražnikih. Mi se tega zavedamo. Naj se zbudi vest še pri nasprotnikih, da nam skoro napoči dan miru in omogoči v popolni meri delo za mladino, delo za našo bodočnost.

Profesor bogoslovja dr. Janežič omenja, da manjka vsestranskega sodelovanja. Oblasti dostikrat ne razumejo ljudstva in zato nastanejo nesporazumljenja in najlepše postave ostanejo na papirju. Opozarja tudi, da ljudstvo samo dostikrat ne reagira proti kvarnim pojavom. Zato nam bodi prva skrb, da dvignemo dobri duh v sebi in ljudstvu. Najprvo je, da sami sebe varujemo, da ne pojdemo navzdol. Ohranimo, kar je dobrega.

Podžupan dr. Triller izvaja, da je izkušnja pokazala, da so dnevna zavetišča najboljše nadomestilo hišne vzgoje. V štirih ljubljanskih zavetiščih je nad 700 otrok. To je premalo, pa manjka denarja. Dnevna zavetišča stojijo izključno na ramah mestne občine, ki je lani izdala za to 15 tisoč kron in razun tega 4000 kron za obutev. Tu mora odpomoči država, ki nam je vzela šole. Pozivamo vlado, da izdatno gmotno podpre dnevna zavetišča. — Edino dobro, kar nam je vojna prinesla, je ublažitev naših strankarskih razmer. Rešitev naše mladine je tako skupna zadeva, da tega vprašanja ne sme nobena stranka napeljevati na svoj mlin. Pri reševanju mladine se lahko najdemo vsi skupaj. — V Ljubljani so brez stvarne potrebe pobrali šolska poslopja za vojaške pisarne. Seveda ima vsak rad lepo pisarno, pa ne pomisli, da je s tem vrgel 300 otrok na cesto.

Zahtevati moramo z vso odločnostjo, da se vrnejo šolam vsa poslopja, ki ne služijo izključno vojaškim zdravstvenim namenom.

Oskrba vojnih sirot.

Poročevalec župnik Merkun je predlagal sledeče resolucije:

1. Ustanove naj se lokalne organizacije (dobrodelni odbori) po župnijah, ki naj prevzamejo skrbstvo in nadzorstvo nad sirotami svojega okrožja.

2. Obstoječim društvom, ki se pečajo z mladinskim skrbstvom, naj se priglašajo družine, ki bi prevzele kako siroto.

3. Družinam, ki nimajo otrok ali katerim so sinovi padli v vojski, se priporoča, da posinovijo ali pohčerijo kako siroto.

4. Časopisje se naproša, da vzbuja med ljudstvom zanimanje in sodelovanje za sirotinsko skrbstvo in da ljudstvo društva in zavode, ki se pečajo z mladinskim skrbstvom, tudi gmotno podpira, ker ravno v tem času potrebujejo obile podpore.

Knezoškoč dr. Jeglič izjavi med velikim odobravanjem, da bo avtoritativno odredil, da se take organizacije ustanovijo po vseh župnijah.

Resolucije so bile sprejete.

Socialna preskrba invalidov.

Višek celega dneva pa je bil referat vladnega svetnika, ravnatelja obrtne šole Ivana Šubica: Socialna preskrba invalidov. Naslikal nam je z živimi barvami žalostno stanje slovenskega invalida, kateremu je vzela vojna vero v življenje, mladost in predpogoje do človeka vrednega življenja. Za invalida je država slabo skrbela. Navaden prostakovojak, ki je žrtvoval za državo na primer desno roko, dobi komaj 22 K na mesec invalidne podpore. Kako bo s tem živel? Čakata ga beda in obup in nič drugega kot beraška palica in lajna. Država bo morala tu priskočiti človeku, ki se je zanjo žrtvoval, na pomoč. Državni zbor mora prijeti vso zadevo v roke. Treba bo pa tudi, da diferenciramo med poškodbami.

Predlagatelj stavi naslednje resolucije, ki se sprejmejo soglasno:

1. Invalidske penzije in ranjeniške doklade je z državnimi zakoni primerno regulirati in zvišati, pri tem je napraviti večje število kategorij poškodb, kakor jih pozna sedanji zakon.

2. Skleniti je zakon, ki nalaga avtonomnim uradom, javnim podjetjem, akcijskim družbam, bankam itd., da morajo vzeti določeno število invalidov v službo, pri čemer je invalidom zasigurati minimalno mezdo.

3. Država sama naj pri oddaji svojih služb v večji meri nego zdaj upošteva invalide.

4. Ustanoviti je v Ljubljani iz vseh strank sestavljen odbor, ki bi v soglasju s tozadevnimi državnimi in drugimi akcijami imel v rokah osrednje vodstvo vseh zadev, ki se tičejo preskrbe invalidov, stanujočih po slovenskih pokrajinah.

5. Prizna se nujna potreba invalidskih šol s slovenskim učnim jezikom, v prvi vrsti šol kmetijskega in obrtnega, a tudi trgovskega značaja.

6. Ustanoviti je v Ljubljani trajno protežno delavnico, ki bo oskrbovala poprave protez vojnim invalidom, oziroma izdelovala nove proteze.

7. Invalidom, ki po superarbitriranju bolehalo in trpe na posledicah svojih ran, je dati brezplačno zdravniško pomoč in brezplačna zdravila.

8. Šolske oblasti naj odrede, da se bo pri pouku na ljudskih šolah mladina pri raznih prilikah opozarjala na zasluge in žrtve invalidov in se učila spoštovati (ne zasmehovati!) pohabljenega junake.

Naši slepci.

Mesto radi parlamenta zadržanega dr. K r e k a, ki bi imel poročati o domačijah za invalide, poroča svetnik J a n e z K a l a n o naših slepcev.

Treba bi bilo pred vsem doseči to-le:

1. Preskrbi naj se pregled vseh naših invalidov, ranjencev in vojakov v tujini.

2. Organizira naj se stalna ambulanta misijonska služba. V ta namen naj deluje zadostno število slovenskih vojnih kuratov, ki naj bi bili prosti pisarniškega dela ter se posvetili le dušnemu pastirstvu.

3. Poseben odbor naj vodi dobrodelno stran ter nabira darove, ki bi jih ti vojni misijonarji delili med slovenske reveže po bolnicah.

4. S pošiljanjem čtiva je K. T. D. doslej storilo veliko delo telesnega in dušnega usmiljenja. To je bila doslej tako rekoč edina vez teh revežev z domovino. Na to je treba obračati pozornost tudi v bodoče.

5. Da pa bo ta organizacija lažje uspešna, naj bi se naprosili slovenski škofje za skupno intervencijo pri merodajnih oblastih.

6. Željam vseh invalidov bi dali duška, ko bi bilo mogoče doseči, da se vsi ti reveži spravijo skupno kam v domovino. Saj ima dovolj lepših in zdravih krajev.

Žensko vprašanje.

C. kr. vadniška učiteljica M a r i j a Š t u p c a je poročala o ženskem vprašanju.

Sprejete so bile tele **resolucije o ženskem vprašanju**:

I. Ženska inteligenca se poziva, naj se zanima in sodeluje za ugodno rešitev nujnega ženskega vprašanja.

II. Ker je po naravi poklicana vsaka ženska k materinstvu in gospodinjstvu, naj se uvede čimprej na vseh deklinskih šolah pouk o gospodinjstvu. Teoretični pouk bodi združen s praktičnimi vajami v šolskih kuhinjah, zavetiščih in brezalkoholnih obednicah.

3. S poukom o higijeni naj bodo združene bolniško-strežniške vaje, zlasti v otroški bolnišnici.

4. Temeljito naj se preosnuje pouk o ženskih ročnih delih. Na šolskih vrtilih naj se odloči prostorček za sejanje lanu in konoplje. — Učiteljice, ki bi se poprijele izdelovanja domače preje, domačega platna, naj dobe za to posebno nagrado. Deželni odbor naj nagradi kmetice, ki bi se še bavile z izdelovanjem domačega platna.

5. Vsi merodajni faktorji naj tekmujejo v prirejanju gospodinskih tečajev in tečajev za bolniške strežnice.

6. Kmetijska družba naj prireja tečaje za kmetijska dekleta, kjer bi se naobrazile v vseh strokah kmetijstva.

7. Učiteljske kandidatkinje naj bi se vsaj nekoliko poučevale v vrtnarstvu in čebelarstvu.

8. Nadarjene deklice, ki bi imele poklic za samostansko življenje, naj bi vstopile pri »Gospoh Dobrega Pastirja«, da čimprej lahko ustanovimo slovenski zavod za zanemarjene in padle deklice.

Pomoč beguncem in obnovitev Goriške.

Med splošno pozornostjo je poročal odvetnik dr. Franc Pavletič o pomoči beguncem in obnovitvi Goriške.

Govornik predlaga sledeče resolucije, ki se sprejmejo med splošnim odobravanjem:

I. Slavni Jugoslovanski klub na Dunaju se naprosi, da izposluje od vlade brez odloga predložitev načrta zakona o povračilu vojnih poškodb.

Zakon naj temelji na sledečih načelih:

1. V povračilo vojnih poškodb, ki so bile prizadete avstrijskim podanikom na avstrijskem ozemlju, je obvezana avstrijska državna polovica neodvisno od Ogrske.

2. Povrniti se ima vsa materialna neposredna škoda, ki je državljanom nastala na katerikoli predmetih nepremičnega ali premičnega premoženja.

3. Povrniti se ima vsaka taka škoda, ako je le posledica vojnih dogodkov, zlasti ne glede na to, ali je škoda nastala po sovražnem ali našem vojaštvu ali po civilnem prebivalstvu.

4. Višina in uporaba odškodnine se določi najprej v upravnem postopanju, poškodovancu pa je v vsakem slučaju za uveljavljanje njegovih pravic pridržana tudi civilno-sodna (pravna) pot.

II. Ako bi vlada v najkrajšem času ne predložila načrta takega zakona, naj slavni Jugoslovanski klub poskrbi, da se isti predloži parlamentu iz srede poslancev.

III. Slavni Jugoslovanski klub naj uporabi ves svoj vpliv za to, da vlada že sedaj takoj začne z dejanskimi pripravami za gospodarsko obnovo po vojski opustošenih krajev.

Po sklepnih besedah knezoškofa dr. Jegliča zaključil predsednik dr. Gruđen z zahvalo poročevalcem in občinstvu ob šesti uri zvečer velepomembni shod.

Glasnik.

Avstrijske križanske tobačne delavske zveze.

Povodom ustanovitve »Vojne zveze« se morajo popisati vnovič in natančno vsi člani delavskih konsumnih društev in njihovih družin. Glede otrok, ki so rojeni od 1. septembra 1913 naprej, je treba donesti tudi natančne rojstne podatke. Uslužbenci vojnih podjetij, to je v Ljubljani: tobačne to-

varne, kemične tovarne in usnjarske tvrdke Pollak, na Jesenicah in v Zagorju rudarji, bodo dobili v to svrhu pole za izpolnitev pri svojem delodajalcu, četudi so člani kakega konsuma. Vsi ti imajo pa pravico, da pri izpolnitvi dotične tiskovine izjavijo, ali hočejo zanaprej dobivati aprovizacijsko blago ali v tovarni ali pa v enem izmed obeh konsumnih društev. Vsi oni člani konsumnih društev pa, ki niso uslužbeni v kakem zgoraj navedenih vojnih podjetij, se morajo nemudoma zglašiti v svojem konsumnem društvu, da se izpolni dotična tiskovina in odda »Vojni zvezi«.

Velika nesreča v rudniku. V premogokopu Lupenyi je nekdo iz neprevidnosti vrgel vžigalico na stran in s tem povzročil velikansko eksplozijo. 59 oseb je bilo ubitih, 5 težko, 50 pa lahko ranjenih.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Mihael Moškerc**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti števil. 30.

Kdor pristopi kot član h »Gospodarski zvezi«, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg števil. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!